

Bölüm 17

TRİGEMİNAL NEURALJİ

Refik KUNT¹

GİRİŞ

Trigeminal nevroalji (TN), aile hekimleri, acil hekimleri, anestezişter, diş hekimleri, nörologlar ve beyin cerrahları başta olmak üzere birçok uzmanlık alanı tarafından yönetilmesi gereken, teşhis ve tedavi edilmesi zor olabilen aşırı ağrılı bir hastalıktır. TN'nin ilk tanımlamaları, MS ikinci yüzyıla dayansa da bildiğimiz anlamda ilk tam ifadesi 1773 yılında İngiliz John Fothergill tarafından açıklandı (1).

TANIMLAMALAR

Ağrı: Subjektiftir. Uluslararası Ağrı Araştırmaları Derneği (IASP) ağrıyı; vücudun herhangi bir yerinden kaynaklanan, gerçek ya da olası bir doku hasarı ile birlikte bulunan, insanın geçmiş deneyimleri ile ilgili hoş olmayan duyuşal ve duygusal bir duyum ve davranış şeklidir (2).

Nevralji: Sinir ağrısıdır. Ağrının şeklini tanımlamak içinde nevroaljik ağrı deyimini sıkça kullanılmaktadır ve keskin, batıcı, yanıcı, elektrik çarpması şeklindeki ağrıları ifade etmektedir (3).

Trigeminal nevroalji: Uluslararası Baş Ağrısı Bozuklukları Sınıflandırması-3'e (ICHD-3) göre; genellikle tek taraflı, sık tekrarlayan, ani olarak başlayan ve sonlanan, elektrik çarpması şeklinde tarif edilen ağrı olarak tanımlanmaktadır (4).

EPİDEMİYOLOJİ

TN sıklıkla hem yanlış teşhis hem de yetersiz tanı almaktadır. TN insidansı, çeşitli çalışmalarla değerlendirilmiş değerlendirilmiş olup yılda 100.000 kişide 4.3-27 yeni vaka olarak ifade edilmiştir (4,5). İnsidansı kadınlarda daha yüksektir ve

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi Nöroloji Anabilim Dalı, rekunt@yahoo.com.tr

KAYNAKLAR

1. Boz C. (2019). Kraniyal Nevraljiler. Can Ebru Kurt, Ersin Tan (Ed.), *NATA (Nöropatik Ağrı Tedavi Algoritmaları)* içinde (s. 75-85) İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri
2. Çöçelli LP, Bacaksız BD, Ovayolu N. Ağrı tedavisinde hemşirenin rolü. *Gaziantep Tıp Dergisi*. 2008, 14:53-58
3. Varlı K. (2009). Kraniyal Nevraljiler. Ersin Tan (Ed.), *Nöropatik Ağrı* içinde (s.177-183). Ankara: Nobel Tıp Kitabevi
4. Maarbjerg S, Di Stefano G, Bendtsen L, et al. Trigeminal neuralgia – diagnosis and treatment. *Cephalalgia*. 2017;37(7):648-657
5. Mueller D, Obermann M, Yoon MS, et al. Prevalence of trigeminal neuralgia and persistent idiopathic facial pain: A population-based study. *Cephalalgia*. 2011; 31: 1542–1548.
6. MacDonald BK, Cockerell OC, Sander JW, et al. The incidence and lifetime prevalence of neurological disorders in a prospective community-based study in the UK. *Brain*. 2000; 123: 665–676.
7. Kes VB, Matovina LZ. Accommodation to diagnosis of trigeminal neuralgia. *Acta Clin Croat*. 2017; 56:157-161. doi: 10.20471/acc.2017.56.01.21
8. Onar MK. (2008). Baş Ağrısı ve Diğer Kraniyofosyal Ağrılar. (Ersin Tan, Sevim Erdem Özdamar, Çev. Ed.). *Neurology in Clinical Practice* içinde (s. 2011-2062). Ankara: Veri Medikal Yayıncılık.
9. Kamel HA, Toland J. Trigeminal nerve anatomy: illustrated using examples of abnormalities. *AJR Am J Roentgenol*. 2001 Jan;176(1):247-51.
10. Kehrli P, Maillot C, Wolff MJ. Anatomy and embryology of the trigeminal nerve and its branches in the parasellar area. *Neurol Res*. 1997; 19(1):57-65.
11. Çevik M, Kurşun O. (2009). Trigeminal Nevraljisi, Bel Palsisi ve Diğer Kraniyal Sinir Bozuklukları. (Mustafa Çevik, Oğuzhan Kurşun, Çev. Ed.). *Harrison Nöroloji* içinde (s.341-348) İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi
12. Kerr FW. Evidence for a peripheral etiology of trigeminal neuralgia.1967. *J Neurosurg*. 2007 Jul;107(1):225-31.
13. Jannetta PJ. (1990). Treatment of trigeminal neuralgia by micro operative decompression. Youmans JR (Eds): *Neurological Surgery* (pp. 3928-3942), Philadelphia:WB Saunders Company.
14. Cruccu G, Finnerup NB, Jensen TS, et al. Trigeminal neuralgia: New classification and diagnostic grading for practice and research. *Neurology* 2016; 87: 220-228.
15. Bendtsen L, Zakrzewska JM, Abbott J, et al. European Academy of Neurology guideline on trigeminal neuralgia. *Eur J Neurol*. 2019 Jun;26(6):831-849. doi: 10.1111/ene.13950.
16. Headache Classification Committee of the International Headache Society (IHS) The International Classification of Headache Disorders, 3rd edition. *Cephalalgia* 2018; 38: 1-211.
17. Treede RD, Rief W, Barke A, et al. A classification of chronic pain for ICD-11. *Pain* 2015; 156: 1003-1007
18. Dora B, Demir Dora D. (2017). Trigeminal Nevralji. Cenk Akbostancı (Ed.), *Kapımda 100 Hasta Beklerken Başağrısı* içinde (s. 160-165). İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri.
19. Gökçay F. (2009). Trigeminal Sinir. (Neşe Çelebisoy, Çev. Ed.). *Dejong's The Neurologic Examination* içinde (s.192-207) Ankara: Güneş Tıp Kitabevi
20. Flemming KD. *Nöroloji Board Sınavı Şekillerle Çalışma Klavuzu* içinde (s. 704-705). (Haşmet Hanağası, Murat Emre Çev. Ed.) Ankara: Güneş Tıp Kitabevi
21. Scrivani SJ, Keith DA, Mathews ES, et al. Percutaneous stereotactic differential radiofrequency thermal rhizotomy for the treatment of trigeminal neuralgia. *J Oral Maxillofac Surg* 1999; 57: 104-111.
22. Cheshire WP: Trigeminal neuralgia feigns the terrorist. *Cephalalgia*. 2003; 23(3): 230.
23. Maarbjerg S, Gozalov A, Olesen J, et al. Concomitant persistent pain in classical trigeminal neuralgia – evidence for different subtypes. *Headache*. 2014; 54: 1173–1183.

24. Devor M, Wood I, Sharav Y ,et al. Trigeminal neuralgia during sleep. *Pain Pract.* 2008 Jul-Aug;8(4):263-8. doi: 10.1111/j.1533-2500.2008.00214.x
25. Simms HN, Honey CR. The importance of autonomic symptoms in trigeminal neuralgia. Clinical article. *J Neurosurg* 2011; 115: 210–216.
26. Cohen AS, Matharu MS and Goadsby PJ. Short-lasting unilateral neuralgiform headache attacks with conjunctival injection and tearing (SUNCT) or cranial autonomic features (SUNA) – a prospective clinical study of SUNCT and SUNA. *Brain* 2006; 129: 2746–2760.
27. Cruccu G. Trigeminal Neuralgia. *Continuum (Minneap Minn)* 2017;23(2):396–420.
28. Obermann M. Recent advances in understanding/managing trigeminal neuralgia. *F1000Res.* 2019 Apr 17;8. doi: 10.12688/f1000research.16092.1.
29. Stavropoulou E, Argyra E, Zis P, et al. The Effect of Intravenous Lidocaine on Trigeminal Neuralgia: A Randomized Double Blind Placebo Controlled Trial. *ISRN Pain* 2014; 1-5.
30. Vargas A, Thomas K. Intravenous fosphenytoin for acute exacerbation of trigeminal neuralgia: case report and literature review. *Ther Adv Neurol Disord* 2015; 8: 187-188.
31. Besi E, Boniface DR, Cregg R, et al. Comparison of tolerability and adverse symptoms in oxcarbazepine and carbamazepine in the treatment of trigeminal neuralgia and neuralgiform headaches using the Liverpool Adverse Events Profile (AEP). *J Headache Pain* 2015; 16: 563.
32. Keppel Hesselink JM. Moving targets in sodium channel blocker development: the case of raxatrigine: from a central NaV1.3 blocker via a peripheral NaV1.7 blocker to a less selective sodium channel blocker. *J Med Therap.* 2017; 1(1):1–3.
33. Aoki KR. Review of a proposed mechanism for the antinociceptive action of botulinum toxin type A. *Neurotoxicology.* 2005; 26(5): 785–93.
34. Yang F, Lin Q, Dong L, et al. Efficacy of 8 different drug treatments for patients with trigeminal neuralgia: a network meta-analysis. *Clin J Pain* 2018;34:685–90
35. Hagenacker T, Bude V, Naegel S, et al.: Patient-conducted anodal transcranial direct current stimulation of the motor cortex alleviates pain in trigeminal neuralgia. *J Headache Pain.* 2014; 15: 78.
36. Zakrzewska JM, Jassim S, Bulman SJ. A prospective, longitudinal study on patients with trigeminal neuralgia who underwent radiofrequency thermocoagulation of the Gasserian ganglion. *Pain.* 1999; 79(1): 51–8.
37. Gronseth G, Cruccu G, Alksne J, et al.: Practice parameter: The diagnostic evaluation and treatment of trigeminal neuralgia (an evidence-based review): report of the Quality Standards Subcommittee of the American Academy of Neurology and the European Federation of Neurological Societies. *Neurology.* 2008; 71(15): 1183–90.